

استراتژی هدفمند یادگیری

مؤلف:

فاطمه اسماعیل زاده خوش قامت

روان آگاه

محتوا

۱۱.....	فصل اول: کلیات و مفاهیم
۱۳.....	ماتریس یادگیری
۱۵.....	مراحل مختلف ماتریس یادگیری
۱۶.....	کاربرد نردبان شایستگی آگاهانه در فضای آموزشی
۱۷.....	مراحل یادگیری
۲۱.....	فصل دوم: آینده پژوهی و کیفیت یادگیری
۲۳.....	آینده پژوهی و کیفیت یادگیری
۲۷.....	یادگیری پروژه محور و رشد استارت آپهای تکنولوژی-آموزشی در کلاس درس
۲۸.....	معلم همچون یک راهنما
۲۸.....	مهارت‌های اجتماعی و عاطفی در اولویت قرار خواهد گرفت
۲۸.....	نقش کودک چگونه با نقش معلم ارتباط دارد؟
۳۰.....	برنامه‌ریزی فراگیر برای یادگیری
۳۳.....	برنامه‌ریزی برای بحث در کلاس درس
۳۵.....	شناسایی فرصت‌های کلیدی یادگیری

- ۳۷..... فصل سوم: استراتژی یادگیری داربستی
- ۳۹..... استراتژی‌های داربست
- ۴۰..... پیاده‌سازی استراتژی‌های داربست
- ۴۱..... ارائه داربست برای تکلیف‌های سخت
- ۴۱..... یافته‌های پژوهش
- ۴۴..... تمرین مستقل
- ۴۴..... یافته‌های پژوهش
- ۴۵..... مرور هفتگی و ماهانه
- ۴۷..... اثرات داربست در کلاس درس
- ۴۸..... داربست
- ۵۰..... داربست و دستاورد
- ۵۱..... منطقه توسعه پروگزیمال
- ۵۳..... مفاهیم مهم نظریه ویگوتسکی:
- ۵۳..... ناحیه مجاور رشد یا منطقه تقریبی رشد:
- ۵۴..... تکیه‌سازی (سکوسازی) داربست‌سازی
- ۵۴..... آموزش دو جانبه از نگاه ویگوتسکی
- ۵۵..... تکیه‌گاه‌سازی به عنوان راهبرد آموزشی
- ۶۱..... فصل چهارم: مدیریت زمان در یادگیری
- ۶۲..... اهمیت مدیریت زمان
- ۶۳..... چرا دچار کمبود زمان می‌شویم؟

۶۵.....	راه‌های مدیریت زمان.....
۶۵.....	راهکارهای مقدماتی مدیریت زمان.....
۶۹.....	اصول مدیریت زمان.....
۶۹.....	هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی روزان.....
۷۱.....	مدیریت زمان موفق‌ها.....
۷۳.....	افرادی که باعث هدر دادن وقت می‌شوند.....
۷۳.....	چگونه با افرادی که باعث هدر دادن وقت ما می‌شوند کنار بیاییم؟.....
۷۴.....	کنار آمدن با مهمان‌های سرزده.....
۷۴.....	کنار آمدن با تماس‌های تلفنی.....
۷۵.....	کنار آمدن با ایمیل‌ها.....
۷۶.....	مدیریت زمان برای کارفرمایان جوان.....
۷۹.....	دزدهای زمان.....
۷۹.....	شبکه‌های اجتماعی.....
۷۹.....	کمال‌گرایی.....
۸۰.....	تمرکز همزمان روی چند کار.....
۸۰.....	اطرافیان.....
۸۱.....	استراحت نکردن.....
۸۱.....	درست تصمیم نگرفتن.....
۸۱.....	تنبلی و اهمال کاری.....
۸۲.....	بی‌هدف بودن.....
۸۲.....	فکر و نگرانی.....

۸۳..... کار امروز را به فردا بینداز.....

۸۴..... نداشتن مهارت نه گفتن.....

۸۵..... تلنگر.....

۸۵..... جلسات کاری یکی از مهم ترین دزدهای زمان.....

۸۷..... فصل پنجم: مهارت پرسشگری در یادگیری.....

۸۷..... اهمیت پاسخ‌دهی.....

۸۹..... انواع سؤالات.....

۹۰..... پرسشگری عمیق‌تر.....

۹۱..... پرسشگری برای به چالش کشیدن تفکر.....

۹۳..... گوش دادن و ارزش دهی به سؤالات کودکان.....

۹۶..... بازتاب درباره پرسشگری.....

۹۹..... فصل ششم: استراتژی یادگیری شخصی سازی شده.....

۱۰۰..... یادگیری شخصی سازی شده.....

۱۰۰..... آموزش متناسب با هر فرد.....

۱۰۱..... مدل‌های نحوه عملکرد یادگیری شخصی سازی شده در مدارس.....

۱۰۳..... پتانسیل روش یادگیری شخصی سازی شده.....

۱۰۴..... یادگیری برای من.....

۱۰۵..... آموزش و پرورش نوین.....

۱۰۵..... این یادگیری مال من است.....

- ۱۰۶..... محور کدام است؟
- ۱۰۶..... مدل یادگیری من.....
- ۱۰۶..... پرهیز از شتاب.....
- ۱۰۹..... راهبردهای ارتقای یادگیری شخصی سازی شده.....
- ۱۱۰..... چرا استفاده از این روش توصیه می‌شود؟.....
- ۱۱۳..... از آخر شروع کنید و رو به عقب کار کنید.....
- ۱۱۳..... اجازه دهید که تئوری عمل راهنمای مسیر پیش رو باشد.....
- ۱۱۳..... تئوری را در واقعیت تست کنید.....
- از این تئوری برای ارزیابی پیشرفت و تجدیدنظر در خصوص کارهایی که انجام می‌دهید استفاده کنید.....
- ۱۱۴.....
- ۱۱۴..... چه سیاست‌ها و اقداماتی می‌تواند آموزش را برای همه شخصی‌سازی کند؟.....
- ۱۱۶..... حرکت به جلو.....
- ۱۱۷..... سیستم جایگاه‌یابی دانش‌آموز.....
- ۱۱۸..... معلم و شخصی‌سازی یاددهی.....
- ۱۲۰..... فهرست واری: ویژگی معلم و بسته یادگیری.....
- ۱۲۱..... دانش‌آموزان و بسته یادگیری.....
- ۱۲۲..... فهرست واری: ویژگی دانش‌آموز و بسته یادگیری.....
- ۱۲۳..... آموزش شخصی‌سازی شده به کمک هوش مصنوعی.....
- ۱۲۳..... آموزش آنلاین با هوش مصنوعی.....
- ۱۲۵..... بهبود الگوریتم‌های هوش مصنوعی (AI) در سیستم آموزش.....
- ۱۲۶..... تفاوت میان سفارشی‌سازی و شخصی‌سازی.....

۱۲۶.....سفارشی سازی

۱۲۶.....چرا سفارشی سازی؟

۱۲۷.....شخصی سازی

۱۲۷.....چرا شخصی سازی؟

۱۲۸.....تغییر از سفارشی سازی به سوی شخصی سازی

۱۳۱.....منابع

فصل اول

کلیات و مفاهیم

از جمله ویژگی‌های انسان، استعداد خاص او در یادگیری است. به یقین می‌توان گفت که پیدایش و بقای تمدن و فرهنگ انسان، به وجود استعداد یادگیری او بستگی داشته و یکی از مهم‌ترین عوامل پیشرفت‌های اجتماعی در زندگی انسان، یادگیری است. کودک در آغاز، با برخی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های فیزیولوژیک و غریزی، پا به دنیا می‌گذارد. از آن پس به جز ظرفیت‌های غریزی و طبیعی نظیر رشد و نمو و بازتاب‌ها، آنچه شخصیت او را می‌سازد، حاصل یادگیری اوست. آموزش‌های خانواده، آموزش‌های مدرسه‌ای و آموزش‌های اجتماعی، همه قسمت‌هایی از زندگی او را تشکیل می‌دهند که تماماً یادگیری است. پس حیطه یادگیری گسترده است و رفتارهای تحصیلی و غیر تحصیلی را شامل می‌شود و در مدرسه و یا هر جای دیگری که کودکان، دنیایشان را تجربه می‌کنند، رخ می‌دهد. بر اساس نظریه سلسله‌مراتب یادگیری گانیه، یادگیری‌های مختلف، سلسله‌مراتبی را تشکیل می‌دهند که در آن هر یادگیری، پیش‌نیاز یادگیری مراتب بالاتر از خود است. گانیه، بازده‌های یادگیری را نیز به پنج طبقه به شرح زیر تقسیم کرده است (جمشیدزاده، ۱۴۰۲):

۱. **مهارت‌های ذهنی:** در این مهارت‌ها که چگونگی برخورد فرد با امور را مشخص می‌کند، نمادها یا سمبل‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند. ما از طریق نمادها به‌طور مستقیم با محیط به تعامل می‌پردازیم. گانیه، در این باره می‌گوید: «توانایی‌هایی که

استفاده از نمادها را ممکن می‌سازند، همان چیزی است که ما آن را مهارت‌های ذهنی می‌نامیم». مهارت‌های ذهنی به‌عنوان یکی از طبقات اصلی انواع بازده‌های یادگیری، دارای چندطبقه فرعی نیز هست که به‌صورت سلسله مراتبی از ساده به پیچیده به‌قرار زیر است:

تمییز دادن: یعنی متمایز ساختن نمادها یا محرک‌ها از یکدیگر. تمییز دادن، پنجمین نوع یادگیری از انواع هشت‌گانه گانیه است.

مفهوم آموزشی: درحالی‌که تمییز دادن، یادگیری شناسایی تفاوت بین رویدادهاست؛ مفهوم آموزشی یادگیری درک شباهت بین رویدادهاست.

یادگیری قانون: یعنی ارتباط دادن چند مفهوم و ایجاد یک معنی وسیع‌تر.

یادگیری قاعده‌های سطح بالاتر: از ترکیب قاعده‌های ساده، قواعد سطح بالاتر درست می‌شوند. این همان چیزی است که گانیه در نوشته‌های قبلی خود، از اصطلاح حل مسئله استفاده می‌کرد. در نظریه گانیه مسئله، یک اصل سطح بالاتر است که از اجتماع چند اصل سطح پایین تشکیل می‌شود و یادگیرنده، برای حل کردن مسئله باید ابتدا قواعد سطح پایین را بیاموزد تا بعد از ترکیب آنها، مسئله را حل کند.

۲. **راهبردهای شناختی:** تدابیری هستند که آدمیان، از طریق آنها در جهت فعال کردن و منظم کردن مطالب یاد گرفته‌شده و استفاده از مهارت‌های آموخته‌ی خود، استفاده می‌کنند؛ به‌عبارت‌دیگر، این راهبردها همان مهارت‌های مربوط به پردازش هستند.

۳. **اطلاعات کلامی:** اطلاعات کلامی، بخش مهمی از یادگیری آموزشی است مانند وقایع، نام‌ها، توصیف‌ها، تاریخ‌ها و ویژگی‌ها.

۴. **مهارت‌های حرکتی:** یادگیری مهارت‌های حرکتی به یادگیرنده امکان می‌دهد تا حرکت‌های خود را هماهنگ سازد.

۵. **نگرش‌ها:** نگرش، عبارت است از یک حالت درونی که بر انتخاب‌های شخصی که توسط فرد انجام می‌شود، تأثیر می‌گذارد. نگرش، دارای سه جنبه مهم عاطفی یا هیجانی، شناختی و رفتاری هست (سیف، ۱۳۹۵).

ارتباط دوجانبه و تعامل بین یاد دهنده و یادگیرنده، فرایندهای یاددهی - یادگیری را به وجود می‌آورد. پروسه یاددهی و یادگیری، هرچند که باهم ارتباط نزدیک دارند، ولی یکسان نیستند. در نظام کنونی آموزش و پرورش بر امر یادگیری تأکید می‌گردد و شیوه یادگیری دانش‌آموز محور، یا یادگیری فعال را دارای اهمیت شایان می‌پندارند. در فرایند یادگیری فعال، «چگونه آموختن» و همکاری و همفکری و رابطه دوسویه بین معلم و فراگیران موردنظر است، لذا، انتقال صرف اطلاعات و دانسته‌ها از معلم به دانش‌آموز، مردود گردیده و معلم در جایگاه راهنمای آموزشی، در کنار دانش‌آموزان و تسهیل‌کننده یادگیری‌ها به شمار می‌آید. در نظام تعلیم و تربیت کشور ما، فرایند یاددهی - یادگیری به تحول بنیادین نیاز دارد تا بینش و نگرشی تازه در معلمان و متصدیان طراحی و تدوین برنامه‌ها در زمینه یادگیری‌های اصیل و معنادار پدید آید.

ماتریس یادگیری

در سال ۱۹۷۰ آقای نوئل بارچ نردبان شایستگی^۱ مدل را ارائه داد که به آن نردبان شایستگی آگاهانه یا ماتریس یادگیری می‌گویند. این مدل سعی می‌کند تا احساسات و افکار فرد در فرایند یادگیری را مورد بررسی قرار داده و به درک بهتر آن توسط خود ما کمک می‌کند. طبق نظریه آقای نوئل بارچ برای استاد شدن در یک مهارت، چهار مرحله را طی می‌کنیم از جمله:

۱. نمی‌دانیم که نیاز به یادگیری یک مهارت داشته یا آن را نداریم: مرحله بی‌مهارت ناخودگاه
۲. مطلع هستیم که مهارت مشخصی را نداریم: مرحله بی‌مهارت آگاهانه
۳. اطلاع داریم که مهارتی کسب کرده‌ایم: با مهارت آگاهانه
۴. نمی‌دانیم که مهارتی را داریم یا آنقدر آن را انجام داده‌ایم که شدیداً آسان

^۱ Conscious Competence Ladder